

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією
Протокол № 4 від 04. 02. 2020 року
Голова Приймальної комісії

В. О. Огнев'юк

**Програма
додаткового фахового вступного випробування
з української мови і літератури**

Освітній рівень: другий (магістерський)

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.01 Українська мова та література

Освітні програми:

- 035.01.01 Українська мова і література
- 035.01.02 Літературна творчість
- 035.01.03 Українська мова і література,
зарубіжна література
- 035.01.04 Зарубіжна література та світова
художня культура

На основі: освітнього ступеня бакалавр, магістр, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст, здобутого за іншою спеціальністю

ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О. Б. Жильцов

РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданнях кафедр української літератури і
компаративістики, кафедри української мови,
зарубіжної літератури

Протокол № 8 від 15 січня 2020 р.

Завідувач кафедри української літератури і
компаративістики О. О. Бровко

Протокол № 7 від 11 січня 2020 р.

Завідувач кафедри української мови
С. О. Караман

Протокол № 5 від 15 січня 2020 р.

Завідувач кафедри світової літератури
Ю. І. Ковбасенко

Київ – 2020

Пояснювальна записка

Додаткове фахове вступне випробування для вступників за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.01 «Українська мова і література», освітніми програмами 035.01.01 «Українська мова і література», 035.01.02 «Літературна творчість», 035.01.03 «Українська мова і література, зарубіжна література», 035.01.04 «Зарубіжна література та світова художня культура» охоплює практичні складові компоненти сучасної української мови як навчальної дисципліни (орфографія, пунктуація) та знання з української літератури.

На вступному випробуванні вступники повинні продемонструвати повноцінне володіння нормами сучасної української літературної мови, виявити обізнаність з програмовими творами української літератури, загальну ерудицію, засвідчити здатність до навчання за другим (магістерським) рівнем, тому пишуть есеї обсягом 1–1,5 аркуші формату А-4.

В есеї перевіряють вміння правильно писати слова на вивчені орфографічні правила та словникові слова, визначені для запам'ятовування; ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації; належним чином оформляти роботу. Перевірка здійснюється за традиційною методикою – оцінюється зміст і мовне оформлення.

Підсумки творчого завдання визначаються відповідно до норм оцінювання якості письмових робіт. Тематика есею оприлюднюється на додатковому вступному випробуванні. Відповідальність за конфіденційність теми несе голова предметної комісії.

Орієнтовний план есею

1. ВСТУП – один абзац

- А. Використовуйте «пастки» для залучення уваги, такі як: цитата, вірш, питання, роздуми, незвичайні факти, ідей або смішні історії.
- Немає необхідності висловлювати в першій пропозиції основну думку.
- Уникайте таких фраз, як «Це есе про ...» або «Я збираюся поговорити про...».

2. ОСНОВНА ЧАСТИНА – 2-3 абзаци.

- Виражайте свої думки зрозуміло.
- Підкріплюйте основні ідеї фактами, роздумами, ідеями, яскравими описами, цитатами або іншою інформацією чи матеріалами, які інтригують і захоплюють увагу читача.
- Використовуйте довідкові матеріали, щоб усунути тавтологію.

3. ВИСНОВОК – один абзац.

- Продемонструйте вашу позицію щодо порушеної проблеми.
- Зробіть узагальнення та аргументацію, яка підсумовує викладене в основній частині.

Критерії оцінювання

Письмова робота має виявити творчі здібності вступника, засвідчити знання рідної мови, орфографічну та пунктуаційну грамотність:

- орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;
- помилка в тому самому слові, яке повторюється в роботі кілька разів,

вважається однією помилкою; помилки на те саме правило, але в різних словах вважаються різними помилками;

- розрізняють грубі й негрубі помилки (перелік негрубих помилок визначається програмою з мови).

Орфографічні помилки полягають у неправильному написанні слів з тими чи іншими орфограмами (буквеними або небуквеними).

Пунктуаційні помилки полягають у неправильній постановці розділових знаків, їх сплутуванні, відсутності в місцях, визначених правилами, заміні одних розділових знаків іншими, уживанні зайвих розділових знаків, у неправильній послідовності постановки розділових знаків при їх сполученні, переносі знака в інший рядок (крім тире).

Негрубими вважаються помилки, що не мають істотного значення для характеристики орфографічних і пунктуаційних умінь та навичок, а також повторювані й однотипні помилки.

Під час підрахування помилок дві негрубі вважаються за одну. Одна негруба помилка не враховується, якщо виставляються бали від 1 до 9.

Традиційні негрубі помилки:

Заміна українських букв російськими.

Винятки з усіх правил.

Написання великої букви в складних власних найменуваннях.

Сплутування не та ні в сполученнях типу не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не... тощо.

Написання разом та окремо прислівників, утворених від іменників з прийменниками.

Заміна одного розділового знака іншим (не в усіх випадках!), наприклад: заміна знака запитання, знака оклику, трьох крапок крапкою; неправильний вибір коми або знака оклику для виділення звертання тощо.

У пропуску одного із сполучуваних розділових знаків або порушенні їх послідовності.

При оцінюванні дуже неохайної роботи може зніматися один бал.

Особливості змісту

В основу покладено роздуми автора з приводу прочитаного. Висловлюються погляди автора – його світогляд, думки, почуття, ідеї, висвітлюються моральні (етичні, громадянські тощо) цінності. Цінується самостійність і оригінальність думок та оцінок. На першому плані – особистість автора. Обов'язковою є аргументованість і переконливість, апеляція до прочитаних текстів художньої літератури. Заголовок не перебуває в прямій залежності від змісту, він може пояснювати, що стало поштовхом авторських роздумів, передавати почуття, настрої автора тощо.

Особливості мови і стилю

Стиль – художній або публіцистичний. Емоційність, експресивність, яскрава образність досягаються вживанням метафор, порівнянь, алегоричних і притчевих образів, символів. Коректність у висловленні дискусійних думок. Розмовна інтонація (безпосередність, невимушеність вислову). Можлива

розмовна лексика, що створює враження «живої бесіди» з читачем. Уживання неповних речень, питальних та окличних конструкцій, риторичних звертань, запитань, тверджень, афористичність. Головна вимога – індивідуальність авторського стилю.

Час написання есею – 2 академічні години.

Зразок завдання додаткового вступного випробування

Напішіть есей на одну із запропонованих тем:

- 1) *«Поезія – це завжди неповторність» (Ліна Костенко)*
- 2) *«Слова... слова... Вони бувають різні» (М. Ткач)*
- 3) *«Усі ми греки» (П.Б. Шеллі).*

Критерії оцінювання знань вступника

Оцінка	Критерії
Склав	Ставиться вступнику, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.
Не склав	Ставиться вступнику, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з відповідної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Український правопис: / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. – К.: Наук. думка, 2012. – 288 с.
2. Український правопис: / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. – К.: Наук. думка, 2019. – 391 с.
3. Матвієнко Світлана. Есей: Між алібі та компроматом // Критика. – 2000. – грудень.
4. Матіяш Богдана. Щось на кшталт есеїстики // Критика. – 2005. – травень. (http://krytyka.kiev.ua/articles/s9_2005.html)
5. Садикова Л. Загальна характеристика жанру есе // Нариси досліджень у галузі гум. наук в педвузі. Зб. – Горлівка: ГДПШМ, 1997. – С. 392–396.
6. Семків Р. Передмова автора (обґрунтування есеїстичності) // Семків Ростислав. Фрагменти: есеї. – К.: Смолоскип, 2001. – С. 5–7.

7. Ушкалов Л.В. Що таке українська література: есеї. – Х.: Видавець Іванченко І. С., 2014. – 216 с.
8. Ушкалов Л.В. Україна і Європа: нариси з історії літератури та філософії. – Х.: Майдан, 2016. – 316 с.

Додаткові

1. Білоус П. В. Історія української літератури XI – XVIII ст. : навч. посіб. / П. В. Білоус. – К. : Академія, 2009. – 424 с.
2. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К: Либідь, 2005. – 460 с.
3. Гальчук О.В. Тексти по колу: пізнати себе в іншому : монографія. – К: Центр учбової літератури, 2019. – 268 с.
4. Історія української літератури XIX століття: У 3 книгах: Навч. посібник / За ред. М. Т. Яценка. – К., Либідь, 1996.
5. Історія української літератури XX ст. : у 2-х кн. / ред.-упоряд. В. Г. Дончик. – К. : Либідь, 1998.
6. Історія української літератури. Кінець XIX – початок XX століття : У 2 кн. : Підручник / За ред. О. Д. Гнідан. – К. : Либідь, 2005. – Кн. 1. – 624 с.
7. Історія української літератури. Кінець XIX – початок XX століття : У 2 кн. : Підручник / За ред. О. Д. Гнідан. – К. : Либідь, 2006. – Кн. 2. – 496 с.
8. Ковалів Ю. Історія української літератури : Кінець XIX – поч. XXI ст. : У 10 т. – Т. 1 [У пошуках іманентного сенсу]. – К. : ВЦ «Академія», 2013. – 510 с.
9. Кузьменко В. І. Історія української літератури: XX – поч. XXI ст. : навчальний посібник : у 3 т. / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко. – Т. 2. – К. : Академвидав, 2014. – 536 с.
10. Українське слово : хрестоматія української літератури та літературної критики XX століття: у 4-х кн. / упоряд. В. Яременко. – К. : Аконіт, 1994 – 2001.
11. Ушкалов Л.В. Від бароко до постмодерну: есеї. – К.: Грані-Т, 2011. – 552 с.